

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska

(przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa P. G.

przeciwko M. S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 3 marca 2022 r.,

zażalenia strony pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt V Ca (...),

1. oddala zażalenie.

**2. zasądza od M. S.A. w W. na rzecz
P. G. kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem
zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w W. sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia, ustalił jego wartość na kwotę 28380,98 zł i ostatecznie odrzucił skargę kasacyjną pozwanego M. S.A. w W., jako niedopuszczalną.

W zażaleniu na to postanowienie pozwany zarzucił naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 321 k.p.c. w zw. z art. 383 k.p.c. oraz art. 193 § 2¹ k.p.c. poprzez przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia objęta skargą kasacyjną powinna stanowić kwotę 28 380,98 zł, a nie jak wskazał skarżący kwotę 204 644,- zł, w sytuacji, kiedy w postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy w W. orzekł o roszczeniu, które nie było objęte pozwem oraz orzeczeniem, które zapadło przed Sądem I instancji i w efekcie zostało zgłoszone dopiero na rozprawie apelacyjnej w dniu 17 grudnia 2019 r., ustnie do protokołu, i ostatecznie doprowadziło do niedopuszczalnej, zdaniem skarżącego, modyfikacji pozwu na etapie postępowanie apelacyjnego i skutkowało pozbawieniem strony pozwanej prawa do dwuinstancyjnego postępowania, jak również prawa do obrony, co w ocenie skarżącego powinno zaważyć na ewentualnej nieważności postępowania. Nadto, w powyższym zażaleniu, pozwany w sposób jednoznaczny wniósł na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 398²¹ k.p.c. o objęcie kontrolą rozstrzygnięć zawartych w pkt.: 1 i 2 zaskarżonego zażaleniem postanowienia Sądu Okręgowego w W..

We wnioskach skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości.

W odpowiedzi na zażalenie pozwanego, powód P. G. wnosił o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest bezzasadne.

Wobec zgłoszenia przez pozwanego, w przedmiotowym zażaleniu, w ramach szczególnego trybu weryfikacji instancyjnej, wniosku o kontrolę przez Sąd Najwyższy postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 lipca 2021 r., którym w punkcie 1 sprawdzono wartość przedmiotu zaskarżenia, a w punkcie 2 ustalono jego wartość na kwotę 28 380,98 zł, w pierwszej kolejności celowe jest zbadanie przesłanek wydania rzeczzonego rozstrzygnięcia Sądu II instancji w tym zakresie, które w efekcie, w bezpośredni sposób wpłynęło na orzeczenie o odrzuceniu skargi kasacyjnej M. S.A. w W., jako niedopuszczalnej.

Stosownie do art. 380 k.p.c. Sąd drugiej instancji, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegają zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Przepis ten znajduje odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.). Sąd ten, na skutek zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej w sprawach o prawa majątkowe, których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, może rozpoznać poprzedzające je rozstrzygnięcie tego sądu, którym sprawdzono wartość przedmiotu zaskarżenia i finalnie ustalono wartość przedmiotu zaskarżenia na określoną kwotę. W zażaleniu skierowanym przeciwko odrzuceniu skargi kasacyjnej został zawarty wymagany w art. 380 k.p.c. sformułowany *expressis verbis* wniosek o rozszerzenie kontroli na rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego odnośnie do jego punktu 1 oraz 2. W ocenie Sądu Najwyższego, zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w W. we wskazanym wyżej zakresie było trafne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się bowiem, że wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego uzależniona jest od konkretnej wartości rzeczywiście zaskarżanego rozstrzygnięcia, nie zaś od wartości przedmiotu sporu lub wartości zaskarżenia apelacyjnego. Badanie wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej ma na celu sprawdzenie, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna ze względu na minimalną wartość zaskarżenia wymaganą od skargi kasacyjnej według art. 398² § 1 k.p.c. i nie może być utożsamiane ze sprawdzeniem wartości przedmiotu sporu, o którym stanowią art. 25 k.p.c. i art. 26 k.p.c. O ile bowiem przepisy te wyrażają potrzebę ustabilizowania w postępowaniu cywilnym wartości przedmiotu sporu na potrzeby określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych, o tyle, gdy chodzi o określenie wartości przedmiotu zaskarżenia na użytek ustalenia dopuszczalności skargi kasacyjnej, potrzeba taka nie występuje; ważne jest natomiast, by rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie niewłaściwe określenie wartości przedmiotu sporu przez stronę. W rezultacie nawet brak sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji nie eliminuje możliwości

weryfikacji prawidłowości podanej wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej (por. postanowienie SN z dnia 17 marca 2021 r., II UZ 32/20, niepubl.). Ugruntowane jest jednak również stanowisko, wedle którego wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie może przewyższać wartości przedmiotu sporu wskazanej w pozwie (chyba że miało miejsce rozszerzenie powództwa lub sąd orzekł ponad żądanie), a także wartości przedmiotu zaskarżenia apelacji poprzedzającej postępowanie kasacyjne. Nie jest możliwe dowolne wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia w oderwaniu od wartości przedmiotu sprawy jedynie po to, by przekroczyć ustawową wartość, od której uzależniona jest dopuszczalność skargi kasacyjnej. Zauważa się również, iż jeżeli przedmiotem postępowania są roszczenia z powództwa głównego i z powództwa wzajemnego, to wartość przedmiotu zaskarżenia obliczać należy oddzielnie od każdego z nich, a nie jako ich sumę. Także w odniesieniu do przypadków wspólnego rozpoznawania i rozstrzygania spraw połączonych (art. 219 k.p.c.), utrwalił się pogląd orzeczniczy, iż o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość odniesiona do każdej z tych spraw z osobna, a nie łączna wartość przedmiotu zaskarżenia ich wszystkich. W konsekwencji dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego przyjmować należy wartość przedmiotu rzeczywiście podlegającego rozstrzygnięciu, determinowanego żądaniem pozwu i indywidualnym interesem majątkowym osoby dochodzącej udzielenia ochrony prawnej w postępowaniu kasacyjnym. Wartość ta pozostaje zatem w ścisłym związku z zakresem zaskarżenia kasacyjnego i nie może być utożsamiana ani z wartością przedmiotu sporu, ani z wartością przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym (por. postanowienie SN z dnia 22 maja 2014 r., IV CZ 23/14, niepubl.). W przedmiotowej sprawie, jak zaznaczył Sąd Okręgowy w W., na etapie postępowania kasacyjnego zmaterializowała się wątpliwość odnośnie do wysokości wskazanej przez skarżącego wartości przedmiotu zaskarżenia. Wobec tej okoliczności Sąd ten, idąc za wytycznymi wskazanymi powyżej, przeprowadził zabieg sprawdzenia tej wartości i w efekcie ustalił kwotę 28 380,98 zł, jako ostateczną wartość przedmiotu zaskarżenia kierując się, w szczególności, ustaleniami, które poczynił Sąd Okręgowy w W. w wyroku z dnia 18 września 2020 r., przyjmując, iż przedmiot zaskarżenia w apelacji pozwanego opiewał na

kwotę 5483 zł, a strony powodowej na kwotę 22 899 zł. Rekapituluując powyższe rozważania Sąd Najwyższy stwierdza, że Sąd Okręgowy zasadnie przyjął, iż dla określenia dopuszczalności skargi kasacyjnej należy brać pod uwagę wartość przedmiotu zaskarżenia, nie zaś wartość przedmiotu sporu, przy czym właściwie Sąd II instancji ustalił tę pierwszą wartość na kwotę 28 380,98 zł. Jak bowiem wskazano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, kiedy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50 000 zł. Niezbadanie na wcześniejszym etapie postępowania wartości przedmiotu zaskarżenia nie eliminuje przy tym możliwości weryfikacji prawidłowości wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej. Sąd II instancji oraz Sąd Najwyższy są uprawnione do sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej; ma to na celu skontrolowanie czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna ze względu na wymaganą w art. 398² § 1 k.p.c. wartość zaskarżenia, co nie może być utożsamiane ze sprawdzeniem wartości przedmiotu sporu (por. postanowienie SN z dnia 27 listopada 2020 r., II CSK 298/20, niepubl.). Mając powyższe rozważania na względzie oraz przy uwzględnieniu ustawowego warunku, zgodnie z którym art. 398² k.p.c. ma charakter bezwzględny, Sąd Okręgowy zasadnie odrzucił skargę kasacyjną Banku M. S.A. w W., jako niedopuszczalną.

W rezultacie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione podstaw.